

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงผลของกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชนในสถานฝึกและอบรม สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยเรียงลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนและหลังการทดลอง

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนและหลังการทดลอง

จากสมมติฐานข้อที่ 1 ของการวิจัยที่ว่า “เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่ม”

ผลการวิจัยพบว่า การสอนด้วยกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มทำให้เยาวชนที่เป็นกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ตารางที่ 9) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นัยนา คินธุะ(2524), ศิริพร คุกริมย์(2527), ชำรงค์ น่วมศิริ(2527), จิรพรรณ สุขตลอดชีพ(2530), สุวรีย์ สุขแสน(2534), บุญลักษณ์ อึ้งชัยพงษ์(2536), รุ่งรัตน์ ไกรทอง (2537) ที่ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่ม กรณีตัวอย่าง การแสดงบทบาทสมมติ ต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การสอนด้วยกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มมุ่งให้ประสบการณ์ตรงกับเยาวชน เปิดโอกาสให้เยาวชนลงมือปฏิบัติ โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมกลุ่ม กรณีตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์ การแสดงบทบาทสมมติ ทำให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ คมเพชร จัตุรสุกุล (2522)

ที่เชื่อว่าการสอนโดยการให้ประสบการณ์ตรงจะทำให้เกิดความประทับใจมากกว่าการสอนโดยมุ่งพัฒนาความรู้อย่างเดียว

กิจกรรมกลุ่มเป็นเทคนิควิธีที่ผู้วิจัยได้จัดไว้ในครั้งที่ 1, 2, 3, 4 และ 12 ของโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่ม นอกจากจะช่วยให้เยาวชนได้รับความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนแล้ว พัทณี วรกวิน (2522) ได้กล่าวถึงผลของกิจกรรมกลุ่มไว้หลายด้าน คือผลในด้านทัศนคติต่อตนเอง การได้เข้าร่วมกลุ่มนั้นเป็นการแสดงถึงการยอมรับจากกลุ่ม ทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ ความอบอุ่นใจ และรู้สึกว่าตนเองนั้นมีคุณค่า ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและในการเข้าร่วมกลุ่มนั้นจะต้องมีสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน มีการกระทำร่วมกัน ซึ่งเป็นโอกาสให้ได้ทำความเข้าใจตนเองและสมาชิกอื่นในกลุ่ม พยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตน ทำให้มีมโนภาพแห่งตนดีขึ้น และยังมีผลต่อทัศนคติต่อผู้อื่น ยอมรับฟังเหตุผลความคิดเห็น เคารพในสิทธิหน้าที่ของกันและกัน ซึ่งจะมีผลต่อการให้ความร่วมมือในการทำงานของกลุ่ม หากได้รับการยอมรับจากสมาชิก รู้สึกว่าสมาชิกในกลุ่มหวังดีต่อตน สมาชิกแต่ละคนมีทัศนคติที่ดีต่อกัน ก็จะเกิดความสามัคคีขึ้นและเมื่อลงมือทำงานก็จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

กรณีตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์เป็นวิธีเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงไม่ได้ถูกแต่งขึ้นแต่อย่างใด แม้ว่าข่าวหนังสือพิมพ์อาจจะคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงบ้าง แต่ก็ยอมรับว่าเป็นเรื่องที่ใกล้เคียงความจริงมาก ดังนั้นการนำข่าวเหล่านี้มา让孩子ฝึกใช้เหตุผลย่อมทำให้เด็กมีพฤติกรรมการใช้เหตุผลที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันและตัดสินใจในการกระทำในลักษณะที่เป็นปัจจุบันมากกว่า(ธารรงค์ นวมนิธิ, 2527) กรณีตัวอย่างเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ ชวนติดตาม ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ นักเรียนจะได้ฝึกฝนกับการเผชิญเรื่องราวที่เกิดขึ้นของบุคคลหลายประเภท หลายเหตุการณ์ และกรณีตัวอย่างยังทำให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจทัศนคติต่อเหตุการณ์นั้น มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของนักเรียนในการปรับและแก้ไขปัญหาดัง ๆ ได้ เมื่อเผชิญกับสิ่งเหล่านั้น ในเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียนแต่ละคน (สมพงษ์ จิตระดับ, ม.ป.ป. อ้างถึงในศิริพร กุญชรย์, 2527)

การแสดงบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งทำให้เยาวชนได้มีโอกาสสวมบทบาทในการแสดง สนุกสนานกับการแสดงของตนเองและเพื่อน นอกจากนี้ยังได้ฝึกการอภิปรายถึงการตัดสินใจในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งทางด้านจริยธรรม ทำให้เยาวชนได้มีแนวคิดกว้างขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริกาญจน์ โกสุมภ์ (อ้างถึงใน จิรพรรณ สุขตลอดชีพ, 2530) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของการแสดงบทบาทสมมติว่าเป็นการฝึกนักเรียนในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เรียนรู้ถึงความขัดแย้ง เกิดความขัดแย้งที่จะอภิปรายปัญหา เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงออก อีกทั้งช่วยส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เช่น ทางร่างกาย สังคม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รวมทั้งภาษาในการสื่อสาร ดังนั้นผลการวิจัยที่หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองซึ่งสอนด้วยกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าก่อนการทดลอง อาจเป็นเพราะอิทธิพลของการสอนด้วยกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมกลุ่ม กรณีตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์และการแสดงบทบาทสมมติที่เสนอสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งด้านจริยธรรม ทำให้เยาวชนได้คิด วิเคราะห์ มีเหตุผลในการแก้ปัญหาและตัดสินใจเลือกวิธีการที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่สูงขึ้นได้

ในช่วงเวลาเดียวกันกลุ่มควบคุมที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ตารางที่ 7) เช่นกันนั้น อาจเนื่องมาจากกลุ่มควบคุมยังได้รับการอบรมจริยธรรมจากพระภิกษุ วิชชากร ผู้พิพากษาสมทบและพ่อบ้านอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งการที่เยาวชนได้กระทำความผิดแล้วต้องเข้ามาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งมีสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไป ไม่มีความเป็นอิสระ มีกฎระเบียบที่เคร่งครัดทำให้เยาวชนมีความรู้สึกว่าตนถูกลงโทษ จึงมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้ว่าการตัดสินใจอะไรเป็นสิ่งที่สังคมให้การยอมรับ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (นัยนา ดิษฐะ, 2524) ที่เชื่อว่าการลงโทษเด็กที่กระทำความผิดจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ โดยผูกความเจ็บปวดที่ได้รับการลงโทษนั้นกับสถานการณ์ขณะนั้นและไม่ทำพฤติกรรมเช่นในสถานการณ์ที่ตนเองได้รับการลงโทษอีก นั่นคือเด็กเรียนรู้ที่จะหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดที่จะได้รับและสอดคล้องกับคำกล่าวของ Kohlberg (1970) ที่ให้ความสำคัญกับการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาการทางด้านจริยธรรมของเยาวชนให้พัฒนาขึ้นหรือจำกัดอยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่งไม่อาจพัฒนาต่อไปจนถึงขั้นที่สูงได้ นอกจากนี้กลุ่ม

ควบคุมเป็นเยาวชนที่มีอายุ 14-18 ปี ซึ่งเป็นวัยที่สามารถคิดหาเหตุผลได้ด้วยตนเอง จึงสามารถจะพัฒนาทางด้านจริยธรรมได้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เคช วิโย (2522) ที่ได้ศึกษาพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามหัวข้อจริยศึกษาในหลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 พบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะสามารถพัฒนาขึ้นตามอายุและระดับชั้นเรียน นักเรียนจึงสามารถคิดหาเหตุผลได้ด้วยตนเองเมื่อเผชิญกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ดังนั้นผลการวิจัยที่หลังการทดลอง พบว่ากลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการอบรมจริยธรรมตามปกติจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมิได้เกิดจากอิทธิพลของการสอนด้วยกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มแต่เพียงอย่างเดียว แต่ด้วยประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้นตามวัย ตลอดจนการอบรมจริยธรรมหรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนยังช่วยให้เยาวชนมีพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้ด้วย

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่ม”

ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 10) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Emerson (1980) ที่ทดลองใช้การแสดงบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมกับเด็กวัยรุ่น ผลไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา คิชฐะ (2524) ที่ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่ม การอภิปรายและการแสดงบทบาทสมมติ เพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สามและสี่ ในจังหวัดราชบุรี ผลการทดลองพบว่าหลังการทดลองไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งนี้เพราะในงานวิจัยของนัยนา คิชฐะ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลง

การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นที่ 3 มาเป็นชั้นที่ 4 เกิดขึ้นทั้งในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง เมื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างจึงไม่สามารถเห็นได้อย่างเด่นชัด เช่นเดียวกับการวิจัยครั้งนี้ เมื่อดูในเชิงคุณภาพก่อนการทดลองในกลุ่มควบคุมมีผู้ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 2, 3, 4 จำนวน 1, 4, 11 คน ตามลำดับ และไม่มีผู้ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 5 เลย ส่วนกลุ่มทดลองมีผู้ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 3 และ 4 จำนวน 8 และ 8 คนตามลำดับ ไม่มีผู้ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 5 เช่นเดียวกับกลุ่มควบคุม แต่หลังการทดลองพบว่ากลุ่มควบคุมมีผู้เปลี่ยนไปใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นที่ 5 เพียง 1 คนและไม่มีผู้เปลี่ยนไปใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นอื่นเลย ส่วนกลุ่มทดลองพบว่ายังคงมีผู้ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นที่ 3 จำนวน 2 คน และมีผู้เปลี่ยนไปใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นที่ 4 และ 5 จำนวน 11 และ 3 คน ตามลำดับ หรือมีคนเปลี่ยนไปใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นที่ 4 และ 5 ถึงจำนวน 9 คน (ตารางที่ 11) หลังการทดลองกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ยังคงใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นเดิมอยู่ แต่ในกลุ่มทดลองจะเห็นได้ว่าคนส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่สูงขึ้น สรุปได้ว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนไปใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่สูงขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม แต่การเปลี่ยนแปลงนี้เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองหรือในเชิงปริมาณแล้ว ไม่สามารถเห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่ถ้าเว้นช่วงการวัดต่อไปอีก กล่าวคือหลังการทดลองอีกประมาณ 1 หรือ 2 เดือน ถ้ามีการวัดซ้ำอาจทราบได้ชัดเจนขึ้นว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม จะยังคงรักษาระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไว้เท่าเดิม เพิ่มขึ้นหรือลดลง แต่ต้องออกแบบการทดลองให้ทั้ง 2 กลุ่มไม่ได้รับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดังกล่าว ซึ่งเป็นข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้ที่ไม่อาจควบคุมได้ เพราะสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต้องจัดกิจกรรมดังกล่าวต่อไป อย่างไรก็ตามกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มจากการวิจัยครั้งนี้เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่จะเลือกให้แทนกิจกรรมอื่น ๆ ที่เคยจัดแต่เดิม เพื่อให้เยาวชนมีความสนใจและได้รับความอบอุ่นจากการเข้าร่วมกิจกรรมนี้